



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

83. An Pontifex possit dispensare ex justa causa, ut matrimonium ineatur
inter avum & nepotem, vel inter afiam & nepotem? Et docetur
matrimonium inter avum & neptem; & inter nepotem & aviam esse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

del Eminentissimo Collegio de Cardinales en publico Consistorio Clemente VII. en veinte y tres de Março año de 1534. cuya sequentia, y decreto pone à la letra el P. Fr. Alfonso de Castro lib. 1. de potestate legis panalis cap. 12.

20. El mismo Clemente VII. dispensò con el Adelantado Pedro de Almagro Governador de un gouerno particular de las Indias Occidentales para que casasse con Beatriz hermana de Francisca su primera muger, como escrime Guillermo Estio sobre el 4. de las sentencias, dist. 43. §. 1.

11. Clemente VIII. con el Duque de Fracauilla para el matrimonio que contraxo con hija del Conde de Salinas despues de auer estado casado con otra hermana, hija tambien del Conde vease a Fr. Luis de S. Iuan sobre el 4. de las sentencias, tom. 1. q. 6. art. 7. conc. 1.

12. Gregorio XIII. con la Condesa de S. Gadea para que sin embargo del voto de castidad, que auia hecho en manos de un Obispo casasse con su tio hermano de su padre; con quien antes auia estado casada otra hermana suya, que fue disposacion de tres impedimentos de los mayores; assi afirma el P. Henrique in Summa 2. p. lib. 1. c. 3. n. 9. littera D.

13. Paulo V. con Sigismundo Rey de Polonia, para que casasse con la Archiduquesa de Austria, hermano de su muger primera testifico el P. Estuan Baumio de Sacramentis tr. 12. q. 2. §. de impedim. affinit. conc. 1. c. 3.

14. Ultimamente en nuestros dias he visto copias de dispensaciones de nuestro muy S. Padre Urbano VIII. en España con D. Miguel de Noroña, y D. Maria de Castro hija del Marques de Castel Rodrigo, y en Flandes con Claudio Lamoral Principe de Ligne, y Clara Maria de Ligne Princesa de Nassau, y prima hermana suya para que no obstante esse impedimento, y el de ser Doña Maria hermana de la muger primera de D. Miguel, y la Princesa de Nassau viuda de hermano de Principe de Ligne, pudiesen contraher matrimonio.

15. Estas razones, y sobre todas las autoridades del decreto de Clemente VII. y demas exemplares referidos, ha hecho que despues de los la primera opinion que afirmamos no ser dispensable por su santidad el impedimento del primer grado de afinidad en los transuertos, no solo se vea que probable, sino falsa, y erronea como la calificò el P. Fr. Alfonso de Castro, de potestate legis panalis, lib. 1. c. 12. y otros graues Autores, y la opinion segunda, que seguimos de que este impedimento es dispensable este como esta oy fuera de toda controuersia, y disputa entre Catholicos, ita ille, qui postea pro hac sententia plures Doctores adducit, quibus adde Theologos subscriptos in quodam voto impresso in praxi Genuensi, edita Romæ apud Maffardum anno 1630. c. 10.

16. Restat modò respondere ad argumentum defumptum ex e. gaudemus, de diuortijs, & respondeo ibi solam esse feruorem de gradibus consanguinitatis, & de illis quo pacto sit intelligendum supponere eum Martinò Perez de matrim. disp. 38. sect. 5. n. 1. quod ibi quaesitum fuerat à Pontifice an Paganus qui in secundo, vel tertio, vel vltiore gradu linea transversalis contraxerant matrimonium in Paganismo postea ad fidem conuersi post Baptismum, deberet simul remanere, vel ab invicè separari Responder non esse separando, quia in prædictis casibus Paganicitate contrahunt matrimonium, quia constitutionibus Canonice non ardeantur. Ergo aperte definit Pontifex saltè virtute, non esse valida iure natura matrimonium illa in secundo, tertio, & vltioribus gradibus Nec verò inde inferendum est cum Soto in 4. disp. 40. quest. 2. nica, art. 4. manifestè prædicto textu definiti in primo gradu esse irritum matrimonium iure natura. Quia hoc non fuerat à Pontifice postulatū, & ita nihil circa hoc eo capite eecernit, Quare ibi fo-

Sap. hoc su-
pra in Ref.
29. §. Verum,
ad medium,
& §. Restat.

lum declarauit id quod certum erat, relinques primū gradum, qui tūc dubio manet. Sicut ex eo quòd Concilium Tridentinum sess. 14. de Penitentia, can. 7. debeat, circumstantias mutantes speciem esse necessariò confitendas; non sequitur declarare, eas, quæ non mutant, sed intra eandem speciem notabiliter aggravant, non esse necessariò in confessione explicandas. Paterea idem ostenditur, quia viri in Scriptura sacra valde commòdati inierunt matrimonium in secundo gradu. Abraham enim duxit Sarà, quæ aliter dicta est Isecha, filiam fratris sui Aram, vt patet Gen. 11. Aram quoque Pater Moysi duxit Iochabed, sororem patris sui, Exod. 6. n. 20. quæ hinc Latinus textus vocat patruclè, sed Hebreus textus habet patruam. Signum igitur est inter hos consanguineos matrimonium iure naturæ irritum non esse. Rursus idè constat ex Concilio Tridentino sess. 24. de reformatione matrimonij c. 5. vbi statuit, vt in secundo gradu nunquà dispiciatur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam. At dispiciari ab Ecclesia non potest in hoc gradu, si matrimonium in hoc ipso gradu contractū alio iure quàm Ecclesiastico, nempe iure naturæ esset irritum. Et certè quod iam sæpius ab Ecclesiæ capite Romano Pontifice, tã in hoc, quàm in vltioribus gradibus, re ipsa dispensatū non dubiū est. Denique idè ratio satisfacere videtur, quia inter eos consanguineos in linea transversa, nulla est superioritas naturalis, & à secundo gradu non est tãta sanguinis cõiunctio, vt in eorū carnali cõiunctione fiat reuera notabilis, quãvis nõnulla appareat in dicitia, præsertim in secundo gradu.

RESOL. LXXXIII.

An Pontifex possit dispensare ex iusta causa, vt matrimonium in eatur inter auiam & nepotem, vel inter auiam & nepotem?

Et docetur matrimonium inter auiam & nepotem, & inter nepotem & auiam esse validum iure natura? Ex part. 8. tr. 1. Ref. 69.

§. 1. Negatiuè videtur respondendum, quia inter dictos matrimonium de iure naturæ est interdicitum. Et ita tenet Coninck de Sacram. disp. 32. dub. 1. n. 16. conc. 3. vbi sic ait: Videtur ibidem dicendum de matrimonio aui & nepotis, auiæ & nepotis, & probabiliter absolute de omnibus descendentiibus respectu ascendentiū per lineam rectam. Ita etiam expressè deciditur L. nuptie 53. & l. de ff. de rit. nuptiarum, quæ sumptæ sunt ex Caio, & Paulo antiquis Iuriconsultis; in quibus dicitur ascendente in infinitam iure gentium (qua ratione Iuriconsultius iure naturæ appellant) incestuosas nuptias contrahi, easque consistere non posse. Et merito; quia hi omnes dicuntur verè parentes, & debetur iis naturaliter idem honor, qui patri, & matrimonio secundum receptissimam consuetudinem maior, tanquam veris, & altioribus principiis. Et apud omnes gentes hæc matrimonia non fuerunt minus abominabilia, quàm patris cum filia; imò huius exempla facilius reperies, quàm illorum. Atqui vt patet ex dictis n. 13. & 14. matrimonium patris & filia: idè præcipuè à Deo negatum iure naturæ est irritum, quia est contra reuerentiam parenti debitam; ergo vbi similis iure naturæ debetur reuerentia erit similiter irritum.

2. Nec obstat, quòd cap. non debet de consanguinitate dicitur hanc non dirimere matrimonium vltra quartum gradum, quia loquitur de consanguinitate in linea transversa, non autem in recta; quia ius non cõsiderat casus moraliter impossibiles, qualis est, vt quis

Sap. contro-
to in hoc
Ref. supra in
R. C. 1. q. 2.
nunciet in §.
1. de que, de
sum. sed lege
tam.
§. 1.
cin
tia
op
me
lu
di
eti
&
ell
un
ma
nor
fir
lia
2.
re

quis ducat filium a nepotis sui, cum post Evangelicū nullum legatur exemplum alicuius, qui viderit filia a nepotis sui, multo minus qui potuerit eam ducere. Sed his non oblatibus contrariæ sententiæ adhaereo, quam tuetur Sanchez lib. 7. disp. 5. num. 19. Quia auus, & ceteri accedentes non sunt principium nepotum per se, sed per accidens; ad rationem enim filij, vt filius est, solum desideratur vt à patribus originem trahat: ac per accidens est, vt suus pater alium patrem habeat; filij enim Adami carentes auo, ita veri filij fuerunt, ac illum habentes. Ac proinde reuerentia debita auis à nepotibus, non est debita necessariò, & per se, sed per accidens, vt potest quæ in sola ratione principij, & causæ per accidens fundatur. Non ergo ea reuerentia, & superioritas per accidens, ita impedimentum de iure naturæ præstat matrimonio inter eos, vt illud eodem iure irritet. Et confirmatur, quia auus respectu nepotis non habet rationem genitoris, sed solum rationem causæ quasi applicantis genitorem, ac causâ applicans aliam causâ suo effectui, non est per se, sed per accidens causâ illius effectus. Quare loquendo de reuerentia naturali, non est verum maiorem exhiberi auo, quia reuerentia naturalis respectu auis est per accidens: ac respectu patris est per se. At est verum de reuerentia politica; auum enim vt primum dominum, & primum in gubernando principium reueretur. Et idem huius sententiæ videtur expressè D. Thomas 2. 2. q. 154. art. 9. in solutione ad 3. vbi ait in commixtione personarum coniungatur aliquid esse, quod est secundum se indecens, & repugnans naturali rationi, sicut quoddam commixtio fiat inter parentes, & filios, quorum est per se, & immediata cognatio: alias verò personas quæ non coniunguntur per se ipsas, sed per ordinem ad parentes, non habere ita ex se ipsi indecentiam, sed variari circa hoc decentiam, vel indecentiam secundum consuetudinem & legem humanam. Et ita hanc sententiam tenet etiam Bonacina de matrimon. q. 3. punct. 5. §. 1. n. 2. & nouissimè Caramuel in Theol. moral. l. 2. n. 543. vbi docet matrimonia inter auum & neprem, & inter nepotem & aviam esse valida iure naturæ. Unde sequitur posse Pontificem dispensare, vt inter illos matrimonium contrahatur.

RESOL. LXXXIV.

An Pontifex possit dispensare, vt fratres & sorores contrahant inter se matrimonium. Ex planatur, an matrimonium fratris cum sorore sit iure naturali nullum? Ex part. 8. tract. 1. Ref. 70.

§. 1. Negatiuè respondet Vasquez, Rebellius, Sanchez, & alij, quos citat & sequitur Bonacina de matrimon. q. 3. punct. 5. n. 1. quibus adde Marratium de sacram. Matrim. disp. 9. sect. 7. Probatur hæc opinio ex Genes. 12. ex quo videtur patere matrimonium fratris cum sorore iure naturæ esse nullum, non enim potuit Abraham suadere Sarai, vt diceret se eius sororem, ac hoc, vt non haberetur eius vxor, nisi quia compertum esset inter fratrem, & sororem matrimonium inire non posse, eamque esse communem opinionem, quæ non potuit aliunde procedere, quam quòd ex ipso lumine naturæ matrimonium huiusmodi censetur nullum, cum nondum vlla lex positiva hac de re esset lata. Confirmatur ex eo quòd Sara dicta esset soror Abraham, Pharaò existimauit non esse vxorem. Confimilia habentur cap. 20.

2. Probatur secundò ex Augustino lib. 15. de ciuitate Dei, c. 16. cui postquam ostendisset matrimonium

fratris, & sororis in initio mundi fuisse necessarium ad generis humani propagationem, dicit: Quòd profectò, quanto est antiquius, compellente necessitate, tanto postea factum est damnabilius religione prohibente. Et infra: Fieri ergo debuit, quando potuit, vt existente copia inde ducerentur vxores, quæ non erant iam sorores, & non solùm istud vt fieret, nulla necessitas esset, verùm si fieret, nefas esset. Idem docet l. 21. contra Faustum, c. 35. ex quo loco patet fratrem, & sororem ex altero tantum parente se contingentes iure naturæ non posse inter se coniungi.

3. Probatur tertio, teste eodem Augustino c. citato de ciuitate, gentes, quæ fraterna coniugia permiserunt fuerunt grauius reprehensæ, meliore scilicet consuetudine talem exhorrescente licentiam, quòd etiam reprehendit Theodoretus l. de legibus, sub medijs. Huius rei ratio non ita domode videtur adferri posse; nihilominus non videtur contemnenda ea moralis ratio, quòd ex ipso lumine naturæ constet fratrem, & sororem maximam sibi iniuriam reuerentiæ debere, cui repugnat nimia familiaritas quæ in actu coniugali cernitur, & turpitudine coniuncta cum irreuerentia respectu eius, qui carnaliter cognoscitur. Quod tamen in priori dubio diximus, ex diuina dispensatione posse subsistere matrimonium filiarum cum patre, vel filij cum matre, longè potiori iure dicendum ex eadem posse subsistere matrimonium fororis cum fratre.

4. His tamen non obstantibus, ego affirmatiuam sententiam probabiliter docui in part. 4. tra. 4. resol. 93. & nunc iterum doceo cum D. Th. 2. 2. q. 145. art. 9. ad 1. & ibi expressè Caietanus. Pro hac sententia etiam loco citato adduxit Hortad. Præpositum, & Pontium, quibus nunc addo Baunium in Theol. mor. tom. 1. tr. 12. de Imp. Consi. q. 2. & Patrem Perez de mar. disp. 28. sect. 5. n. 4. Probatur hæc opinio, quia fratres non habent inter se immediatam coniunctionem, & obsequantiam, ac reuerentiam, sed tantum ratione parentum; quæ non videtur ita aduersari matrimonio, vt hoc irritet. Secundò, non videtur intelligibile Deum voluisse inter eos irritum esse matrimonium, per quos volebat genus humanum initio propagari, & ita illud instituire, vt necesse fuerit in filiis Adæ institutionem immutare, concedendo, vt si inter se contraherent, qui per matrimonij institutionem ad hoc erant inhabiles, ergo euident est non negasse fratribus facultatè transferendi dominij sui corporis mutuo, cum id non sit intrinsecè malum, nec rectè rationi naturali necessariò repugnans. Quamuis enim in prædicto matrimonio reperitur ex natura rei aliquis indecentia, ob tantam sanguinis coniunctionem, ratione cuius illicitum est inter prædictos matrimonium, sicut est illicitum inter alios voto castitatis simpliciter in sæculo, non tamen ideo tale matrimonium invalidum erit ac irritum. Denique, res aded grauis, qualis est irritatio matrimonij, nequit statui sine fundamento sufficienti, quòd hic non est, vt patet ex solatione argumentorum, quæ proposita sunt pro contraria sententia.

5. Ad argumenta verò contraria respondendum, illicitum esse tale coniugium iure naturali sine magna causâ; negati enim non potest ob tantam sanguinis coniunctionem reperiri indecentiam manifestam in copula inter eos, & in matrimonio ad eam ordinato; ob quòd ferè ab omnibus gentibus fuit iure positiuo vetitum; hinc tamen non colligitur esse irritum iure naturali: nam maior, vel saltem æqualis turpitudine grauis cernitur in eo quòd idem duas sorores ducat vxores, aut duo fratres eidem vxori copulentur, vtroque consummato matrimonio, & tamè dis-

Quæ hic est supra Ref. 80 à §. Verum pro coronide.

PLANÆ
omnia
TO. III. IV. V
E. III